

de Boletín de la Agrupación Excursionista Atalaya

Josep Blanes

Estem d'efemèride. La nostra revista, hereva d'aquells senzills butlletins dels inicis de la Talaia, ha assolit una xifra rodona i important: 300. Tres-centes edicions, tres-cents números des que l'any 1957, ara fa 54 anys, s'iniciava una aventura editorial que hauria de passar per moltes dificultats i censures, però que sempre resistia gràcies a l'empenta dels seus respon-sables i potser per allò que la nostra entitat sempre ha volgut deixar constància escrita de la seva trajectòria. En aquest article repassem la història d'aquesta revista, que va néixer sent un butlletí modest i que, amb el temps, ha esdevingut la revista que teniu a les mans.

El butlletí o revista de la Talaia té, a grans trets, dos grans períodes si ens hem de fixar en el seu format. El primer, des del seu inici, l'any 1957, fins al 1988, en què el format queda fixat amb un mida de mig foli (210 x 148,5 mm). Aquest antic format, que es manté durant un llarg període de 31 anys, coincideix amb la separació de dues èpoques diferents de progressió social. En el segon període, a partir del 1988, el butlletí canvia de mida i passa a DIN A4 (210 x 297 mm), que és l'utilitzat actualment i el que acabaran adoptant la majoria de publicacions modernes. De mica en mica, de butlletí es convertirà en revista, una revista social i excursionista que pretindrà donar a conèixer les activitats de l'entitat i compartir-les amb la seva massa social.

Però anem als inicis. L'Agrupació Excursionista Talaia es funda l'11 de setembre de 1955, i dos anys més tard sorgeix dins la junta directiva la inquietud de crear un petit mitjà de comunicació entre l'entitat i els seus associats. En aquella època, els socis i sòcies ja rebien uns senzills programes d'actes i excursions, però es trobava a faltar algun espai escrit on poder

transmetre tot allò que s'havia dut a terme, amb la intenció d'animar els excursionistes a tornar-hi i a informar-los dels llocs que s'havien visitat. A la novella entitat, doncs, era clar que faltava un òrgan de difusió de les activitats de l'excursionisme local.

L'epopeia del butlletí, doncs, comença el setembre de 1957. Els responsables de la seva edició van acordar que tindria un aspecte semblant al d'algunes entitats barcelonines que ja editaven publicacions pròpies. La junta de l'època va encarregar la tasca d'engegar el butlletí a un vell excursionista, Llorenç Domingo, al qual l'autor d'aquestes ratlles, un jove de 18 anys, havia d'ajudar en les tasques de redacció.

Així doncs, el núm. 1 del butlletí va sortir imprès en un foli doblegat per la meitat, amb un total de quatre pàgines. L'exemplar havia de servir per a dos mesos i hi apareixia una salutació inicial en rigorós castellà per exigències de l'època -i per evitar soroll de

sabres-, un relat de la vall d'Ordesa, escrit per Antoni Ordovàs, i un altre sobre el santuari de Bellmunt, del llavors president Miquel Fortuny, el qual tingué el coratge d'escriure'l íntegrament en català, cosa insòlita en aquells anys 50, i també sospitosa, si més no d'alguna activitat contrària al Règimen. Per acabar-ho d'adobar, a la contraportada hi apareixia un noticiari amb l'anunci d'un Cursillo de Gramàtica catalana. Tot un repte i tota una declaració d'intencions, per ser el primer número i per ser l'època que era!

Sense canviar la tònica establerta, s'anaren variant i millorant algunes qüestions segons les circumstàncies del moment, però no era fàcil. El que ara ens semblaria una fotesa, com augmentar la seva extensió de 4 a 8 pàgines i convertir-lo en mensual, com es féu l'any 58, suposava haver de gastar-hi més recursos, i la migrada economia d'aquells anys no permetia gaires alegries. A partir del núm. 4 es va decidir d'afegir-hi unes cobertes, amb un dibuix a la portada al·legòric de les excursions de la Talaia i l'excursionisme en general. La resta de la coberta es va omplir d'anuncis que ajudaven econòmicament l'edició.

Amb petites variacions en el nombre de pàgines o en les cobertes, doncs, a partir de l'any 60 a cada edició hi havia, almenys, un escrit en català. La primera pàgina s'havia convertit en una mena d'editorial i mentre Llorenç Domingo encara dirigia la publicació, es va incorporar a l'equip de redacció una de les persones que va ser més cabdal en aquell moment, Joan Virella.

Sense variar el tipus de composició, a partir del 61 s'editava cada dos mesos. L'any 63, després d'un primer butlletí per a tres mesos, la junta del moment va encarregar a Joan Nadal que muntés una publicació més atractiva, que va sortir l'abril de 1963 amb una fotografia a la coberta. Les dues primeres van ser mensuals i la tercera va sortir a l'agost, però l'esforç econòmic que calia fer-hi no va permetre que la proposta continués i el següent número que sortí, el novembre-desembre del 63, va ser una senzilla circular ciclostilada.

Cal suposar, però, que aquest canvi sobtat en la qualitat del butlletí es degué també a la sotragada econòmica que l'entitat va rebre quan les autoritats li van imposar una multa de 10.000 pessetes per haver volgut organitzar un festival de cançó catalana al Teatre Bosc sense el permís del Govern Civil que, a més, va acabar amb una manifestació espontània de les persones que hi havien assistit i de la sanció esmentada que la Talaia va haver de pagar amb l'aportació desinteressada de molts socis i sòcies i estrenyent-se el cinturó durant temps.

L'any 1964 surt elegit president de l'entitat Pere Camaròs i poc després es rep una notificació que obliga totes les publicacions periòdiques a tenir un periodista titulat de capçalera per controlar qualsevol sortida de mare. Evidentment, la Talaia no s'ho podia permetre i aviat es comença a funcionar com si es tractés d'una publicació clandestina. Els mesos de gener i febrer del 64 s'editen dues publicacions de 12 pàgines, dirigides personalment pel president Camaròs, les quals dissimulaven el nom del butlletí amb el títol Folleto informativo para los socios. Els exemplars, amb rètol, escut i fotografia a la coberta, no van passar per alt a les autoritats i no en va tornar a sortir cap més fins al setembre següent, aquesta vegada amb el nom Circular para los Socios, sense data i amb indicacions indirectes dins del text que calia descobrir per saber de quin mes es tractava.

L'any 65 va continuar sortint la circular esmentada, que era mensual. Per esquivar els requeriments de les autoritats, cada circular, a l'editorial, venia encapçalada amb una gran lletra majúscula que indicava el mes a què es referia: així, la lletra A era el gener, la B el febrer i així successivament. El mes d'octubre

AGRUPACION Excursionista CATALAYA

Adscrita a la Federación Española de Montañismo
 Adscrita a la F. C. C. Federación Nacional de Camping

CALLE DE SAN PABLO, 57, BAJO

Núm. 21 - III Año VILLANUEVA Y GELTRÚ Julio 1960

VACACIONES

Nuevamente se nos presenta la oportunidad de gozar unos días haciendo los proyectos para las vacaciones de verano.

Cada año, al llegar esta época, aumenta en nuestra Agrupación el trajín y ajetreo propio de la preparación de las excursiones que pensamos realizar en Agosto, ya que este mes es el que casi toda la población las disfruta, junto con el tiempo caloroso.

Varios son los itinerarios que llaman la atención de nuestros socios, sobre todo los Pirineos en todos sus sectores, y en especial el Aragónés y el Navarro, que cada día se ven más concurridos, ya que el estar más vírgenes de las huellas turísticas, llaman más poderosamente la atención del montañero puro.

El Pirineo Oriental, salvo pocos lugares, se ha dado enteramente al turismo, haciendo que su nivel de coste de vida sea prohibitivo para los del país.

Luego ocurre que en otras épocas del año se vea su población agredida de la soledad y pocos medios de vida, comparados con los de la época veraniega, haciéndoles creer que todo el año debe ser Pascua, cuando la realidad es muy otra.

Desearnos, pues, que todos gocen de unas muy merecidas vacaciones en donde mejor les agrade, y más les pueda aportar la salud que en ellas buscamos.

T. M. M.

agrupación excursionista talaia

FEDERATS A:
 Federación catalana de montaña
 Federación española de excursión
 Asociación española de caminantes

CARRER COMERÇ, 4 - TELÈFON 893 57 12 - VILANOVA I LA GELTRÚ

CIRCULAR PER ALS SOCIOS
 AGOST - SETEMBRE 1975

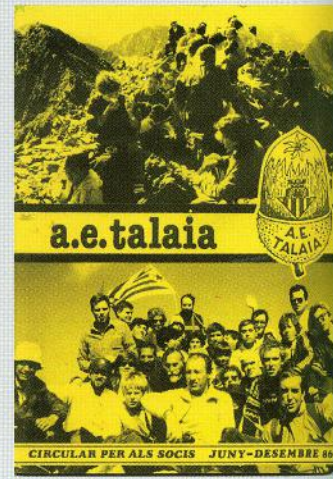
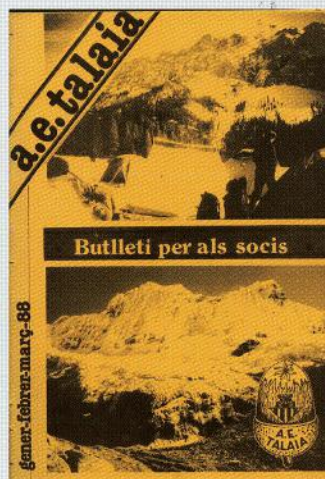
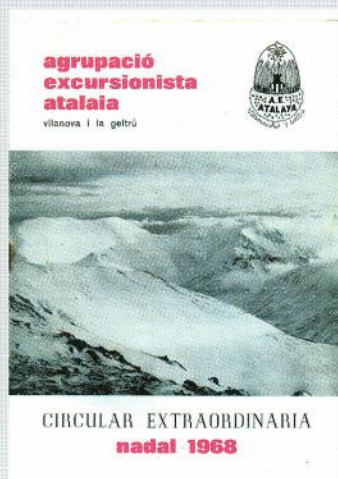
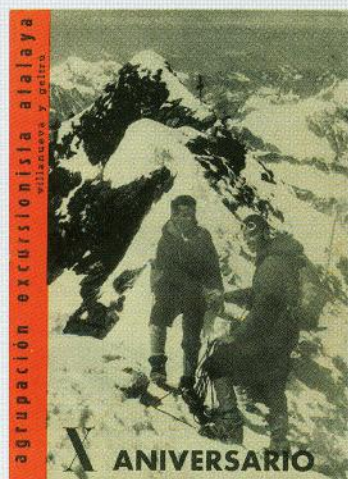
Participació a la XXXIX Marxa Nocturna d'Orientació

Els passats dies 5 i 6 de Juliol se celebrà al macis del Montseny la ja clàssica Marxa Nocturna que organitza cada any la Delegació de Gràcia de la Unió Excursionista de Catalunya. Cal dir prèviament que la cursa d'enganyu ha estat una de les més fortes en quant a resultats en referència, sobretot alguns treus estranyeg de base per on passaven, en els quals els caminants eren d'extraordinària persistència. No cal dir que per sí sola, aquesta cursa, en celebrar-se a la nit comporta molt fàcilment els errors en l'orientació. Bona prova d'això són els 102 equips arrelts i els 70 realment classificats. La sortida va tenir lloc des del poble de Figaró seguint per diversos indrets i masies, com Can Terapà, Can Matamoros, Can Valls, Sots Cristòfor de Montnegres, La Creu, Can Plans, i arant a finalitzar al caseriu de Gallicant, molt a la vora del riu Congost. Els equips participants de la nostra Entitat van quedar classificats de la forma següent:

Clas.	Noms	Dorsal	Punts
18	M. Acuña - J. Domingo - J. Carrión	84	85
21	J. Ferrer - M. Valero - M. Muñoz	37	93
31	L. Davin - C. Borrego - F. Cayuso	89	106
36	J. Canclala - D. Domenech - M. Dalmau	52	112
37	J. M. Flusa - L. Mirer - J. Carles	104	114
35	J. Canclala - A. Bravo - M. Busquets	93	115
50	J. Campillo - J. Blanes - J. Garcia	71	142

La nostra Entitat va quedar classificada en 6è lloc. Com a curiositat direm que el primer classificat ho va fer amb 42 punts i l'últim amb 235.

Història de la Talaia 300 talaia 47

es va publicar un butlletí extraordinari amb motiu del desè aniversari de la fundació de la Talaia. Aquest exemplar tenia 76 pàgines més les cobertes. A la portada hi havia una fotografia a tota pàgina de la conquesta del Cerví i a l'interior, 7 pàgines d'anuncis. Tot plegat va resultar una publicació insòlita i d'unes característiques desconegudes fins al moment. A més, gairebé la meitat dels articles ja estaven escrits en català, tot i que l'entitat encara es deia, oficialment, Atalaya i que érem, també oficialment, a Villanueva y Geltrú.

L'any 66 encara continuava en funcionament la circular de quatre pàgines, indicant el mes d'edició amb el subterfugi Previsió del temps per al mes de... El gener del 67 ja es va incloure dins un requadre de la portada, amb un dibuix al costat, el nom de l'entitat totalment catalanitzat, amb una primera versió que mantenia el nom Atalaya. També es va escriure l'adreça en català i el nom de la ciutat correcte: Vilanova i la Geltrú. El mes de juliol es va editar un butlletí extraordinari que feia un repàs a la feina feta per l'equip de Camarós, gairebé a tall de comiat, i la resta de les circulars, fins a final d'any, ja van ser escrites íntegrament en català.

Fins aquell moment queda clara la constància de la gent de la Talaia -si voleu, tossuderia- per continuar publicant un butlletí o una circular malgrat les circumstàncies adverses, tot plegat gràcies a l'esforç de molts col·laboradors que van permetre que l'entitat mantingués un nexa còmplice amb els socis i així es continués escrivint la seva història.

Des del gener de l'any 68 fins al final de l'any 75, la circular entra en un període d'estabilitat, de normalitat, d'edició sense gaires convulsions. Fora d'algunes conveniències editorials, sempre tindrà 8 pàgines i la periodicitat serà gairebé sempre mensual. Cada any, el mes d'octubre, s'edita un butlletí extra amb motiu de l'aplec que es feia a Lurdes.

Entre els anys 68 i 71, amb el president Llurba, feia de director de la circular Xavier Capdet, i del 72 al 75, essent president qui escriu aquestes ratlles, el director fou Vicenç Carbonell. L'any 76, amb la presidència de Lluís Daviu, continuà el càrrec David Vidal, que feu de director, si bé la font principal de notícies, articles i comentaris continuava essent Joan Virella. Aquell any la periodicitat varià, però la publicació ja tenia 8 pàgines i unes cobertes de cartolina, amb uns bonics gravats al box de Satorra.

L'any següent, 1977, les edicions comencen a trontollar i no és fins al maig que es fan dos butlletins normals. Després surt publicat un número extraordinari sobre l'expedició a l'Ausangate, el qual comprèn del gener al juliol del 78. Com que en aquell moment no hi ha equip de redacció, aquell any es fa un resum de les sortides realitzades des de l'agost del 78 fins al maig del 79, seguit d'un altre número de juny i juliol del 79, on apareixen a la portada uns dibuixos, o més aviat gargots, del llavors infant Marçal Julià. Els tres últims números de l'any sortosament milloren sensiblement amb fotografies a la portada i amb una composició interior impresa ja en sistema offset.

L'any 1980 surt elegit president de l'entitat Josep Julià. En aquell moment, Manel Dalmau pren la direcció del butlletí i la publicació comença prou bé el primer any, però el 81 i 82, tot i que es va publicant cada dos o tres mesos amb unes 20 pàgines de mitjana, va perdent qualitat i col·laboracions paulatinament, i fins

els anuncis es fan amb retolador. Finalment, la junta decideix convocar la Secció de Cultura i li ofereix fer-se càrrec de la confecció del butlletí. Veient el desgavell, els responsables de la secció prenen les regnes de l'edició.

Així doncs, els dos darrers butlletins de l'any 82 els confecciona la Secció de Cultura de l'entitat i milloren sensiblement, tant en l'aspecte com en la qualitat. Amb la mateixa tònica es realitzen els dos primers números de l'any 83, però l'esforç econòmic és excessiu i els butlletins s'acaben. Després d'un lapsus d'uns quants mesos -de març a octubre- apareix un full informatiu de 4 pàgines i un altre al novembre. L'any següent, el 84, només se'n confecciona un, que correspon al quart trimestre, amb 22 pàgines més cobertes.

L'any 85 la Secció de Cultura continua amb la feina i edita un número trimestral gener-febrer-març amb la coberta de cartolina i un dibuix polèmic d'Also, que fa sàtira de la situació en què es troba l'entitat. També es publiquen butlletins especials de la Secció d'Esquí i de la Vocalia de Marxes en què es demana més participació.

L'abril-setembre del 85 se'n fa càrrec Josep Blanes, que ja hi havia intervingut en altres èpoques. Sota el criteri de la Secció de Cultura es crea una nova concepció de butlletí, amb fotografies interiors, imprès en fotocòpies, amb una extensió de 24 pàgines més cobertes. En surt un altre d'octubre del 85 a gener del 86. Amb la mateixa tònica es realitzen els de febrer-maig del 86 amb 32 pàgines més cobertes i el de juny-setembre del 86 amb 36 pàgines més cobertes, aquests ja editats en una impremta. El darrer butlletí amb l'antic

Rambla del Castell 86
carr. Avinguda del Garraf
Vilanova i la Geltrú
Tel/Fax 93 893 59 03
esportsprieto@gmail.com
www.esportsprieto.es

format de mig foli seria el del primer trimestre del 87, similar als darrers, amb 44 pàgines més cobertes, però aquell any no se n'edità cap més, una altra vegada per qüestions econòmiques. Novament, doncs, es tornava a tallar la comunicació entre l'entitat i els socis.

Ben aviat, però, amb la nova presidència de Salvador Butí es propicia una nova situació, una nova empenta de renovació de conceptes i persones que afavoreix la represa de la revista. Com ja hem dit a l'encapçalament, a partir de l'any 88 comença un nou període. De l'antic butlletí de petit format es passa a un format més gran (DIN A4) i un aspecte ja de revista. Al canvi estètic el segueix, també, un canvi en el compromís de l'equip de redacció, que portarà un període de normalitat i de continuïtat de la publicació, de diversitat d'articles i d'un augment de les col·laboracions.

En els darrers exemplars de petit format ja s'havia treballat amb sistemes informàtics de tractament de textos, però encara es confeccionava la maqueta de forma manual. A partir de l'any 90 es comença a treballar en composició digital i s'evoluciona fins al punt d'introduir tota la revista ja acabada en un CD que s'entrega a la impremta. La denominació de la revista en aquesta primera època fou Butlletí per als Socis i era editada des de la Secció de Cultura. Josep Blanes la dirigia, i participaven en la confecció i la revisió dels textos Blanca Forgas, Joan Raventós i Carles González. A partir del setembre del 91 el Butlletí per als Socis passa a dir-se TALAIA - Revista d'Excursionisme.

En aquell període, la revista és d'edició trimestral i té una quantitat de pàgines que fluctua entre les 48 i les 64. Les cobertes són

en blanc i negre fins al 1994, però l'any següent, per commemorar el 40è aniversari de l'entitat, es fan ja en color. L'any 1998 es constitueix el Consell de Redacció de la revista, que substitueix la tasca de direcció, encarrega i revisa els textos i també controla i racionalitza els costos d'impressió. El mateix 98 s'introdueix la numeració de la revista, ja amb el núm. 259, xifra que prové de l'ordre dels butlletins des del primer editat l'any 1957.

Els últims temps, fins al núm. 299 que correspon a l'any 2010 però aparegut a primers de 2011, la maquetació i seguiment de la revista ha estat duta a terme principalment per Agustí Poch i Jaume Esteban, amb l'ajut de Blanca Forgas en la revisió dels textos i altres ajudes puntuals del Consell de Redacció. Aquesta darrera etapa en format de revista -un total de 80 edicions- ha representat la consolidació com a revista excursionista en el panorama de les publicacions de muntanya del nostre país, amb una sensible millora tant de la qualitat d'impressió i d'imatges com de la diversitat de cròniques i articles que han anat reflectint la nostra extensa activitat. Tot i amb això, no ha estat lliure d'entrebancs tècnics i de dificultats en la recerca de col·laboracions periòdiques: així, mentre les edicions de 1988 a 2002 han estat trimestrals, durant el 2003 només van sortir dues revistes, i del 2004 al 2008 van aparèixer quadrimestralment, tres a l'any, encara que alguna anés a cavall d'un i altre any, i finalment els dos darrers anys, el 2009 i el 2010, només han vist publicades dues revistes per any.

Avui, però, comencem una nova etapa, aprofitant l'edició 300 d'aquell modest butlletí que ha anat fent-se gran amb els anys. La revista de la Talaia canvia d'aspecte i introdueix algunes millores en la composició dels articles i en la maquetació, amb un disseny més actualitzat i amb articles i col·laboracions divulgatius i d'interès. El color hi pren protagonisme i passa a tenir totes les seves pàgines en color. Però, tot i els canvis, la publicació continuarà fent-se ressò del nostre excursionisme, de les activitats més rellevants dels nostres socis, sense oblidar ni les cròniques culturals ni les esportives del nostre àmbit, i oferint espais d'opinió i col·laboracions socials, tècniques i científiques, escrites pels nostres socis o buscant també aportacions externes que puguin ser d'interès. Tot plegat amb la intenció que aquesta nova revista -aquesta pretèrita però renovada revista- continui fent de nexa actual d'unió entre l'entitat i els seus socis i sòcies.

Segur que ha valgut la pena l'important esforç realitzat per totes les persones que han col·laborat i han contribuït a escriure les pàgines de la nostra història.

